

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾**

z dnia .....2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe

Na podstawie art. 128a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, z późn. zm.²⁾), zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakres obowiązków informacyjnych organów rentowych;
- 2) warunki i tryb wszczęcia postępowania w sprawach świadczeń;
- 3) sposób ustalania daty zgłoszenia wniosku o świadczenie lub o ustalenie jego wysokości, jeżeli wniosek nie został złożony w organie rentowym;
- 4) rodzaje dowodów uzasadniających prawo do świadczeń lub ich wysokość, w przypadku gdy konto ubezpieczonego nie zawiera tych danych;
- 5) zakres danych, które mogą być udowodnione w drodze zeznań świadków lub oświadczeń ubezpieczonych wraz ze wskazaniem formy tych zeznań lub oświadczeń;
- 6) sposób obliczania świadczeń i okresów uwzględnianych przy ustalaniu świadczeń;
- 7) elementy, jakie powinna zawierać decyzja organu rentowego oraz jej uzasadnienie, a także zakres informacji, które powinny być zawarte w pouczeniu do tej decyzji;
- 8) formę prowadzenia akt sprawy i ich przechowywania oraz okres przechowywania akt sprawy prowadzonych w formie elektronicznej;
- 9) tryb postępowania oraz rodzaje dowodów niezbędnych do przyznania przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”, świadczeń w drodze wyjątku.

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o „ustawie”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. Organy rentowe są obowiązane do udzielania niezbędnych wskazówek i wyjaśnień w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń.

---

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej: zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398.

§ 3. 1. Jeżeli w toku postępowania przy dokonywaniu czynności przed organem rentowym, zainteresowany lub świadek, niebędący osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych ze względu na stan psychofizyczny, nie może złożyć podpisu, dopuszcza się, aby podpis złożyła inna upoważniona przez niego osoba, nieograniczona w zdolności do czynności prawnych.

2. Osoba składająca podpis za zainteresowanego lub świadka składa oświadczenie o przyczynach uniemożliwiających złożenie podpisu przez zainteresowanego lub świadka podając własne dane identyfikacyjne.

3. Przepisy ust. 1-2 stosuje się odpowiednio do czynności dokonywanych przed zagraniczną instytucją ubezpieczeniową państwa, z którym Rzeczpospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 2

Wszczęcie postępowania

§ 4. 1. Postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że przepisy ustawy przewidują wszczęcie tego postępowania z urzędu.

2. Za wniosek uważa się zgłoszone na piśmie lub ustnie do protokołu w organie rentowym:

- 1) żądanie przyznania świadczenia;
- 2) żądanie wznowienia postępowania w sprawie świadczenia przez organ rentowy;
- 3) inne żądanie w sprawie prawa lub wysokości przyznanego świadczenia, a w szczególności:
  - a) ponownego ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości,
  - b) wyłączenia z kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej,
  - c) przyznania dodatku do pobieranego świadczenia,
  - d) podjęcia lub wznowienia wypłaty świadczenia,
  - e) zawieszenia prawa do świadczenia,
  - f) wypłaty świadczenia osobie zamieszkałej za granicą w sposób określony w ustawie lub przepisach odrębnych.

3. Wniosek o świadczenie może być zgłoszony w formie elektronicznej za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Zakładu, umożliwiającego wprowadzenie danych do systemu teleinformatycznego organu rentowego.

§ 5. 1. Wniosek, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) imię i nazwisko ubezpieczonego (zainteresowanego);
- 2) datę urodzenia ubezpieczonego (zainteresowanego);
- 3) numer PESEL ubezpieczonego (zainteresowanego), a jeżeli nie nadano tego numeru - serię i numer dowodu osobistego lub paszportu;
- 4) adres zamieszkania i adres do korespondencji ubezpieczonego (zainteresowanego);
- 5) ostatni adres zamieszkania ubezpieczonego (zainteresowanego) w Polsce – w przypadku osoby zamieszkałej za granicą, jeżeli zamieszkiwała uprzednio w Polsce;
- 6) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania ubezpieczonego (zainteresowanego) – w przypadku osoby nieposiadającej aktualnego adresu zamieszkania;
- 7) wskazanie rodzaju świadczenia, o które ubiega się zainteresowany;

- 8) wskazanie sposobu wypłaty świadczenia wraz z podaniem odpowiednich danych niezbędnych do jego wypłaty;
- 9) podpis zainteresowanego, pełnomocnika lub opiekuna faktycznego lub uwierzytelnienie podpisu w formie elektronicznej przewidziane w odrębnych przepisach.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 jest związany ze świadczeniem, które wcześniej pobierała osoba zmarła, wniosek dodatkowo powinien zawierać numer świadczenia pobieranego przez osobę zmarłą, wskazanie organu, który ustalił prawo i wypłacał świadczenie, dane płatnika składek oraz potwierdzenie przez płatnika składek podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

3. Wnioski, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 2 i 3, powinny zawierać dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 albo 6 oraz 9, a także:

- 1) wskazanie żądania, którego dotyczy wniosek;
- 2) numer świadczenia lub numer sprawy;
- 3) wskazanie organu, który ustalił prawo do świadczenia lub wypłaca świadczenie.

4. Wniosek zgłoszony w formie elektronicznej powinien dodatkowo:

- 1) posiadać zabezpieczenie w zakresie identyfikacji tożsamości zainteresowanego za pomocą środków przewidzianych w odrębnych przepisach, oraz
- 2) zawierać dane w formacie elektronicznym ustalonym przez Zakład.

5. Jeżeli wniosek nie zawiera danych lub dokumentów, które są niezbędne do jego rozpatrzenia, organ rentowy wzywa zainteresowanego do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie prawa do świadczenia.

6. Organ rentowy pozostawia wniosek bez rozpoznania, jeżeli wniosek nie zawiera danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4.

7. Jeżeli zainteresowany nie usunął braków, mimo pouczenia, o którym mowa w ust. 5, organ rentowy wydaje decyzję o odmowie prawa do świadczenia.

§ 6. 1. Za datę zgłoszenia wniosku przyjmuje się datę złożenia wniosku w organie rentowym na piśmie lub ustnie do protokołu, a w przypadku przesłania wniosku za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność polegającą na świadczeniu usług pocztowych w obrocie krajowym lub zagranicznym - datę nadania wniosku za pośrednictwem tego podmiotu.

2. W przypadku, gdy przepisy ustawy dopuszczają zgłoszenie wniosku za pośrednictwem płatnika składek, za datę zgłoszenia wniosku uważa się również datę sporządzenia wniosku przez ten podmiot.

3. Za datę zgłoszenia wniosku przez osobę odbywającą karę pozbawienia wolności, karę aresztu wojskowego albo karę aresztu za wykroczenie oraz osobę tymczasowo aresztowaną uważa się również datę przyjęcia wniosku przez zakład karny lub areszt.

4. Za datę zgłoszenia wniosku uważa się również datę złożenia wniosku w innych organach niż określone w ust. 1, jeżeli do właściwości tych organów należą sprawy świadczeń emerytalno-rentowych, a także datę złożenia wniosku w polskim urzędzie konsularnym lub w innej polskiej placówce dyplomatycznej.

5. Za datę zgłoszenia wniosku wniesionego drogą elektroniczną uważa się dzień wprowadzenia wniosku do systemu teleinformatycznego Zakładu.

6. Jeżeli wniosek został zgłoszony w zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej państwa, z którym Rzeczpospolitą Polską łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, za datę zgłoszenia wniosku uważa się datę uznaną za datę złożenia wniosku zgodnie z wewnętrznym ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, instytucja zagraniczna może przekazać wniosek do organu rentowego również w formie elektronicznej, na zasadach określonych w

odrębnych przepisach. Wniosek i inne dowody otrzymane z instytucji zagranicznej w formie elektronicznej uznaje się za równoważne z oryginalnym wnioskiem i dokumentami wymaganymi w postępowaniu. Nie wymagają one wówczas dodatkowego poświadczenia.

8. Jeżeli jedynym warunkiem nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury jest osiągnięcie wieku emerytalnego, wniosek o ustalenie prawa do emerytury powinien być zgłoszony przez ubezpieczonego nie wcześniej niż na 30 dni kalendarzowych przed dniem osiągnięcia tego wieku.

§ 7. 1. Jeżeli przedstawiciel ustawowy lub opiekun prawny nie zgłasza wniosku o świadczenia przewidziane ustawą na rzecz zainteresowanego, który z uwagi na wiek lub stan psychofizyczny nie potrafi pokierować swoimi sprawami, organ rentowy może dopuścić, aby wniosek o świadczenia w imieniu zainteresowanego złożyła inna osoba sprawująca nad nim faktyczną opiekę. W takim przypadku organ rentowy sporządza adnotację w aktach sprawy.

2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1, stwierdza się na podstawie oświadczenia osoby sprawującej faktyczną opiekę nad zainteresowanym oraz dokumentacji dotyczącej wieku lub stanu psychofizycznego zainteresowanego.

3. Organ rentowy może uznać za ważne inne czynności, które są podejmowane w interesie zainteresowanego przez osobę sprawującą nad nim faktyczną opiekę, jeżeli nie wymagają osobistego działania zainteresowanego.

§ 8. Wycofanie wniosku jest skuteczne, jeżeli nastąpiło w formie przewidzianej dla zgłoszenia wniosku.

Rozdział 3

Dokumentowanie wniosków o świadczenia

§ 9. 1. Zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien przedstawić dokumenty stwierdzające:

- 1) datę urodzenia;
- 2) okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość;
- 3) stan zdrowia, jeżeli prawo do świadczenia uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy, a także wywiad zawodowy sporządzony przez płatnika składek, jeżeli ubezpieczony pozostaje w zatrudnieniu;
- 4) wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu i uposażenia, przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń zgodnie z art. 15 ustawy;
- 5) okoliczności niezbędne do ustalenia świadczeń przysługujących z instytucji zagranicznych, jeżeli umowy międzynarodowe tak stanowią.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, nie są wymagane, jeżeli konto ubezpieczonego zawiera dane pozwalające na ustalenie prawa i wysokości świadczenia.

3. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz 4 i 5 nie są wymagane, jeżeli zostały złożone w organie rentowym dla celów ustalenia kapitału początkowego albo prawa lub wysokości świadczeń na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów.

§ 10. Przy ustalaniu prawa i wysokości renty rodzinnej postanowienia § 9 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 11. 1. Małżonek (wdowa i wdowiec) ubiegający się o przyznanie renty rodzinnej powinien przedstawić dokumenty, o których mowa w § 9 ust. 1, oraz dokumenty stwierdzające:

- 1) datę urodzenia i datę zgonu osoby, po której ma być przyznana renta;
- 2) zawarcie związku małżeńskiego;
- 3) posiadanie prawa do alimentów ustalonego wyrokiem lub ugodą sądową ze strony małżonka, po którym ubiega się o przyznanie renty, jeżeli w chwili śmierci małżonka nie istniała wspólność małżeńska.

2. Małżonek (wdowa, wdowiec) powinien ponadto złożyć oświadczenie o istnieniu wspólności małżeńskiej, a w przypadku wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do okresowej renty rodzinnej - również oświadczenie stwierdzające brak niezbędnych źródeł utrzymania.

3. W przypadku orzeczenia rozwodu lub separacji zainteresowany dodatkowo przedkłada dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

§ 12. 1. W przypadku wniosku o rentę rodzinną dla dzieci własnych zmarłego, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobionych powinny być przedstawione dokumenty, o których mowa w § 9 ust. 1 oraz § 11 ust. 1 pkt 1, a jeżeli ukończyły 16 lat - również dokumenty stwierdzające:

- 1) fakt nauki w szkole;
- 2) stan zdrowia, jeżeli prawo do renty uzależnione jest od stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy lub całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

2. W przypadku wniosku o rentę rodzinną dla przyjętych na wychowanie i utrzymanie: wnuków, rodzeństwa i innych dzieci ubiegających się o przyznanie renty rodzinnej - oprócz dokumentów wymienionych w ust. 1 powinny zostać przedstawione oświadczenia i dokumenty potwierdzające, że:

- 1) zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego lub świadczeniobiorcy, chyba że śmierć była następstwem wypadku;
- 2) nie mają prawa do renty po rodzicach, a gdy rodzice żyją - nie mogą zapewnić im utrzymania, albo że ubezpieczony lub świadczeniobiorca był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

§ 13. Rodzice ubiegający się o rentę rodzinną powinni przedstawić dokumenty, o których mowa w § 9 ust. 1, § 11 ust. 1 pkt 1 oraz oświadczenie stwierdzające, że zmarły bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania.

§ 14. Osoba ubiegająca się o dodatek pielęgnacyjny z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji powinna przedstawić zaświadczenie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza prowadzącego leczenie.

§ 15. Osoba ubiegająca się o wypłatę zasiłku pogrzebowego wraz z wnioskiem przedkłada:

- 1) skrócony odpis aktu zgonu albo akt urodzenia dziecka z adnotacją „martwo urodzone”;
- 2) rachunki poniesionych kosztów pogrzebu, a jeżeli rachunki zostały złożone w banku - kopie rachunków, potwierdzone przez bank za zgodność z oryginałem;
- 3) dokumenty potwierdzające pokrewieństwo lub powinowactwo wnioskodawcy z osobą zmarłą;
- 4) zaświadczenie płatnika składek o podleganiu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym;
- 5) oświadczenie o niepobraniu zasiłku pogrzebowego z innego tytułu;
- 6) dokument stwierdzający prawo do świadczenia zmarłego, jeżeli świadczenie to było wypłacane przez inny organ rentowy.

§ 16. 1. Imię (imiona), nazwisko, datę urodzenia, datę zawarcia związku małżeńskiego, datę zgonu, stopień pokrewieństwa i powinowactwa oraz fakt przysposobienia ustala się na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość albo wyciągu z akt stanu cywilnego.

2. W przypadku nadesłania wniosku w sprawie świadczenia za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność w zakresie usług pocztowych w obrocie krajowym lub zagranicznym zainteresowany jest obowiązany dołączyć niezbędne wyciągi z akt stanu cywilnego, które podlegają zwrotowi na żądanie wnioskodawcy po sporządzeniu kopii lub notatki.

§ 17. 1. W postępowaniu przed organem rentowym zagraniczne odpisy aktów stanu cywilnego oraz inne zagraniczne dokumenty przedkłada się po przetłumaczeniu na język polski przez tłumacza przysięgłego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dokumentów pochodzących z państw, z którymi Rzeczpospolitą Polską łączą umowy w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, sporządzonych w językach urzędowych tych państw.

§ 18. 1. Oświadczenie zainteresowanego stanowi środek dowodowy, potwierdzający w szczególności następujące okoliczności:

- 1) pozostawanie wdowy lub wdowca ubiegających się o rentę rodzinną we wspólności małżeńskiej do chwili śmierci małżonka;
- 2) pozostawanie rodziców na utrzymaniu zmarłego przed jego śmiercią;
- 3) pozostawanie na utrzymaniu zmarłego wnuków, rodzeństwa i innych dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie przed jego śmiercią;
- 4) sprawowanie opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty;
- 5) niepobranie zasiłku pogrzebowego z innego tytułu;
- 6) posiadanie miejsca zamieszkania w określonej miejscowości lub w określonym państwie, jeżeli istnieją niedające się usunąć w inny sposób wątpliwości dotyczące państwa zamieszkania zainteresowanego;
- 7) istnienie dalszego prawa do pobierania świadczenia;
- 8) brak dokumentów stanowiących środki dowodowe;
- 9) sprawowanie faktycznej opieki, o której mowa w § 7 ust.1.

2. Jeżeli zmarły był przed śmiercią ustanowiony opiekunem dzieci, zamiast oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, wymagane jest przedstawienie odpowiedniego postanowienia sądu.

§ 19. 1. Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu, uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład, a w przypadku braku możliwości uzyskania zaświadczenia - legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu, uposażenia.

2. W przypadku osób pozbawionych wolności lub tymczasowo aresztowanych środkiem dowodowym potwierdzającym okoliczności, o których mowa w ust. 1, za okres pracy wykonywanej w czasie pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, jest zaświadczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego.

§ 20. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, a w przypadku braku możliwości ich uzyskania - inny dokument, a w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia, jeżeli w oparciu o te dokumenty można bezspornie ustalić fakt i okres zatrudnienia.

2. Jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

§ 21. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy nieskładkowe jest zaświadczenie płatnika składek lub inny dokument właściwego organu.

2. Dla celów udowodnienia okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5-7 ustawy, środkiem dowodowym są dokumenty, z tym że dla celów udowodnienia faktu sprawowania opieki nad daną osobą środkiem dowodowym jest oświadczenie zainteresowanego.

§ 22. Środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, mogą być również zeznania świadków. W tym przypadku § 23 ust. 3 nie stosuje się.

§ 23. 1. Świadek może złożyć zeznania w formie pisemnej lub ustnie do protokołu w organie rentowym.

2. Zeznania powinny zawierać w szczególności:

- 1) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz adres zamieszkania świadka;
- 2) stwierdzenie, czy i jaki stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa łączy świadka z zainteresowanym;
- 3) dane dotyczące okresów i charakteru zatrudnienia zainteresowanego;
- 4) podpis świadka;
- 5) numer świadczenia oraz wskazanie organu, o ile świadek ma ustalone prawo do świadczenia.

3. Wraz z zeznaniami świadków zainteresowany przedkłada oświadczenie o braku dokumentów stanowiących środki dowodowe oraz o przyczynach ich braku.

§ 24. Środkiem dowodowym stwierdzającym fakt uczestniczenia wdowy w zorganizowanym szkoleniu jest zaświadczenie właściwego organu, instytucji lub organizacji prowadzącej to szkolenie.

§ 25. Dowody z dokumentów oraz pisemne zeznania świadków powinny być dołączone do wniosku w oryginale.

§ 26. 1. Środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy

wymiaru świadczeń zgodnie z art. 15 ustawy, wydawane przez jednostki upoważnione na podstawie odrębnych przepisów do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

2. Po wydaniu decyzji w sprawie świadczenia organ rentowy zwraca zainteresowanemu, na jego wniosek, przedłożone dokumenty po sporządzeniu ich kopii, z wyłączeniem dokumentów potwierdzających wysokość wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia, przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, rachunków poniesionych kosztów pogrzebu oraz zeznań świadków.

3. Środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również kopie dokumentów, o których mowa w § 25, poświadczone za zgodność z oryginałem przez właściwe instytucje ubezpieczeniowe państw, z którymi Rzeczpospolitą Polską łączą umowy międzynarodowe w dziedzinie ubezpieczeń społecznych lub też przekazane w formie elektronicznej z wykorzystaniem systemu zapewniającego bezpieczeństwo danych, na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

§ 27. Wydruk danych z systemu teleinformatycznego Zakładu, dotyczący ubezpieczonego, w tym w szczególności: przebiegu jego ubezpieczenia, podstawy wymiaru składek, kwoty składek na jego koncie oraz wydanej decyzji w sprawie świadczenia i wypłaty świadczenia stanowi środek dowodowy dla zamieszczonych danych na dzień dokonania wydruku.

Rozdział 4 **Ustalanie prawa i wysokości świadczeń**

§ 28. Przy obliczaniu okresów uwzględnianych przy ustalaniu świadczenia:

- 1) dodaje się poszczególne okresy składkowe i nieskładkowe obejmujące lata, miesiące i dni;
- 2) okresy niepełnych miesięcy oblicza się w dniach, przy czym liczbę dni w danym miesiącu ustala się z uwzględnieniem faktycznej liczby dni w tym miesiącu kalendarzowym, z zastrzeżeniem, że luty ma 30 dni (jeżeli w lutym zostały przebyte okresy składkowe i nieskładkowe, dni brakujące do pełnych 30 dni uzupełnia się okresem przebytych w ostatnim dniu lutego);
- 3) sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych;
- 4) sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok;
- 5) jeżeli w zaświadczeniu podane są dniówki robocze, a nie okresy zatrudnienia, sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 22 dni robocze, a za okresy przed dniem 1 stycznia 1981 r. - 25 dni roboczych.

§ 29. 1. Jeżeli załatwienie sprawy przez organ rentowy uzależnione jest od uzyskania dodatkowych dowodów od zainteresowanego lub z innego podmiotu, organ rentowy wzywa zainteresowanego lub odpowiedni podmiot do przedłożenia tych dowodów, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania.

2. W przypadku podjęcia postępowania, o którym mowa w ust. 1, z innym podmiotem niż zainteresowany organ rentowy każdorazowo informuje zainteresowanego o podjęciu tego postępowania.

3. Jeżeli środek dowodowy nie został dostarczony w wyznaczonym terminie, organ rentowy wydaje decyzję na podstawie posiadanych dowodów, z zastrzeżeniem § 5 ust. 7.

§ 30. 1. Decyzja powinna zawierać w szczególności: oznaczenie organu rentowego, datę wydania, oznaczenie zainteresowanego lub zainteresowanych, wskazanie rodzaju świadczenia, którego dotyczy, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie

faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie i terminie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji.

2. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

3. Jeżeli decyzja uwzględnia w całości żądanie zainteresowanego, odstępuje się od uzasadnienia.

4. Decyzja przyznająca świadczenie powinna ponadto określać wysokość świadczenia, sposób jego obliczenia, datę rozpoczęcia wypłaty i termin płatności oraz pouczenie, o jakich okolicznościach zainteresowany jest obowiązany zawiadomić organ rentowy.

5. Decyzja odmowna powinna zawierać szczegółowe faktyczne i prawne uzasadnienie odmowy.

6. Szczegółowe uzasadnienie faktyczne i prawne powinna zawierać również decyzja przyznająca świadczenie, jeżeli nie uznano niektórych roszczeń objętych wnioskiem lub uznano je tylko częściowo.

§ 31. 1. W razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie ustalane przez organ rentowy na podstawie ustawy lub na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miały do niego prawo.

2. Jeżeli zgłoszenie wniosku o inne świadczenie na warunkach określonych w ust. 1 nastąpi przed uprawomocnieniem się decyzji odmownej, za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia poprzedniego wniosku, jeżeli zainteresowany tego zażąda.

§ 32. 1. Jeżeli w toku postępowania wykonanie czynności lub udzielenie wyjaśnień albo wydanie decyzji uzależnione jest od dostępu do akt sprawy, które znajdują się w sądzie, organ rentowy zwraca się do sądu o udostępnienie tych akt.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, organ rentowy dokonuje niezwłocznie po udostępnieniu akt sprawy przez sąd.

§ 33. Jeżeli przy obliczaniu wysokości świadczenia zachodzi konieczność wykonania kilku kolejnych działań matematycznych, zaokrąglenia matematycznego do drugiego miejsca po przecinku dokonuje się po wykonaniu ostatniego z tych działań.

§ 34. 1. Organ rentowy prowadzi akta sprawy w formie papierowej lub elektronicznej.

2. W przypadku akt sprawy prowadzonych w formie elektronicznej organ rentowy umieszcza w systemie teleinformatycznym zeskanowane dokumenty papierowe (dokumenty w formacie PDF) składające się na akta sprawy i opatruje poświadczeniem autentyczności. W takim przypadku dokumenty papierowe otrzymane od zainteresowanego po ich zeskanowaniu i umieszczeniu w systemie teleinformatycznym organu rentowego są zwracane zainteresowanemu na jego wniosek, z zastrzeżeniem § 26 ust. 2.

3. Organ rentowy przechowuje zeskanowane dokumenty (dokumenty w formacie PDF), o których mowa w ust. 2, w systemie teleinformatycznym organu rentowego, przez okres co najmniej 50 lat.

4. Dowodem (odpisem) treści akt sprawy prowadzonych w formie elektronicznej są wydruki z systemu teleinformatycznego organu rentowego.

5. Dostęp zainteresowanego do akt sprawy prowadzonych przez organ rentowy w formie elektronicznej może zostać zapewniony także poprzez bezpieczny dostęp on-line do systemu teleinformatycznego organu rentowego.

§ 35. 1. Jeżeli akta sprawy prowadzone są w formie papierowej, jeden egzemplarz decyzji w sprawach świadczeń organ rentowy dołącza do akt sprawy.

2. Postanowień ust. 1 nie stosuje się w razie wydania decyzji dotyczących waloryzacji świadczeń lub innych zmian wysokości świadczeń o charakterze powszechnym ustalonej z urzędu. W tych przypadkach dane zawarte w decyzji przechowuje się w systemie teleinformatycznym organu rentowego.

§ 36. Dowodem potwierdzającym dane zawarte w decyzji wydanej w sprawach świadczeń może być również wydruk z systemu teleinformatycznego organu rentowego.

§ 37. 1. Jeżeli dla ustalenia świadczeń lub ich wypłaty odrębne przepisy wymagają ustalenia równowartości w polskich złotych (PLN) kwoty świadczenia zagranicznego wyrażonej w walucie obcej, zastosowanie ma średnioważony kurs złotego do waluty obcej ogłoszony przez Narodowy Bank Polski z dnia dokonywania przeliczenia, chyba że umowa międzynarodowa lub przepis prawa wspólnotowego stanowi inaczej.

2. Kwoty poniesionych kosztów pogrzebu wykazane w obcej walucie przelicza się według kursu, o którym mowa w ust. 1, obowiązującego na dzień zgonu.

§ 38. Organ rentowy wydaje, na wniosek osoby zainteresowanej, zaświadczenia dotyczące:

- 1) wypłacania lub ustalenia określonego świadczenia,
- 2) wymiaru udowodnionych w postępowaniu okresów składkowych i nieskładkowych wymaganych dla przyznania określonego rodzaju świadczenia,
  - jeżeli urzędowego poświadczenia określonych powyższych faktów wymaga przepis prawa lub osoba ubiega się o takie zaświadczenia ze względu na swój interes prawny w urzędowym poświadczeniu tych faktów.

Rozdział 5

Postępowanie w sprawach świadczeń przyznawanych w drodze wyjątku przez Prezesa Zakładu

§ 39. Postępowanie w sprawach świadczeń przyznawanych przez Prezesa Zakładu w drodze wyjątku wszczyna się na wniosek zainteresowanego.

§ 40. 1 Dokumentami potwierdzającymi okoliczności niezbędne do rozpatrzenia wniosku zainteresowanego o świadczenie przyznawane w drodze wyjątku są w szczególności:

- 1) zaświadczenia potwierdzające aktualne zatrudnienie lub prowadzenie innej działalności zarobkowej oraz wysokość osiąganego przychodu;
- 2) zaświadczenia potwierdzające wysokość świadczeń otrzymywanych na podstawie odrębnych przepisów, w tym świadczeń rodzinnych, świadczeń wypłacanych z pomocy społecznej i zasiłku dla bezrobotnych;
- 3) zaświadczenia z urzędu gminy potwierdzające rodzaj oraz wielkość posiadanego gospodarstwa rolnego;
- 4) zaświadczenia, wydane przez właściwy urząd skarbowy, dotyczące źródeł osiąganego przychodu oraz jego wysokości;

5) inne dowody (dokumenty, oświadczenia), w tym zaświadczenia potwierdzające sytuację rodzinną, majątkową i materialną zainteresowanego oraz najbliższych członków rodziny.

2. Nie wymagają dowodu fakty, które zostały już wcześniej udowodnione w postępowaniu emerytalno-rentowym przed organem rentowym.

§ 41. Prezes Zakładu podejmuje decyzje w sprawach świadczeń przyznawanych w drodze wyjątku na podstawie stanu faktycznego i prawnego istniejącego w dniu zakończenia postępowania wyjaśniającego.

§ 42. 1. Na mocy decyzji Prezesa Zakładu przyznającej świadczenie w drodze wyjątku organ rentowy podejmuje wypłatę świadczenia i zawiadamia o tym zainteresowanego.

2. Zawiadomienie o podjęciu wypłaty powinno określać w szczególności wskazanie organu rentowego, który będzie realizował wypłatę świadczenia przyznanego przez Prezesa Zakładu, adresata, osób uprawnionych do świadczenia przyznanego w drodze wyjątku, rodzaju świadczenia, terminu płatności świadczenia, datę, od której podejmuje się wypłatę, wysokość świadczenia, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do podpisania zawiadomienia.

3. Wypłata świadczenia przyznanego w drodze wyjątku jest realizowana przez okres wskazany w decyzji Prezesa Zakładu. Po upływie tego okresu organ rentowy nie wydaje decyzji o wstrzymaniu wypłaty świadczenia.

4. Jeżeli ustaną okoliczności, będące podstawą przyznania świadczenia w drodze wyjątku, organ rentowy wydaje decyzję o wstrzymaniu wypłaty tego świadczenia.

5. Jeżeli ustaną przesłanki wstrzymania wypłaty świadczenia przyznanego w drodze wyjątku przed uprawomocnieniem decyzji w tej sprawie, organ rentowy podejmuje wypłatę na okres nie dłuższy niż wskazany w decyzji Prezesa Zakładu.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

§ 43. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49, z 1988 r. Nr 10, poz.73, z 1990 r. Nr 68, poz. 402 oraz z 2007 r. Nr 211, poz.1548).

§ 44. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister
Pracy i Polityki Społecznej